

El Govern perd credibilitat en l'acció anticrisi

EXPERTS I OPOSICIÓ CRITIQUEN UNA POLÍTICA ECONÒMICA QUE TITLLEN D'ERRÀTICA MENTRE ZAPATERO EVIDENCIA LA SEVA SOLEDAT DAVANT L'ELABORACIÓ DELS PRESSUPOSTOS

DOSSIER ECONÒMIC
BARCELONA

L'inici de curs presenta més que complicat per al Govern de José Luis Rodríguez Zapatero. Les previsions per als pròxims mesos no són gens optimistes, especialment per a les dades de l'atur, que continua disparat i ja mira de prop el llindar del 20%. És cert que la caiguda del PIB ha estat més continguda el darrer trimestre, però l'economia espanyola encara no percep els «brots verds» de l'esperada recuperació i comença a mostrar signes d'alentiment respecte del tímid dinamisme que ja s'observa en altres economies europees com la francesa o l'alemanya. En aquest escenari, el Govern central comença a quedar-se sol i a acumular crítiques de tots els fronts per la seva actuació davant la crisi.

La imatge d'improvisació està minant la credibilitat del Govern de Zapatero, que ha d'afrontar, a més, l'elaboració d'uns pressupostos per al 2010 sense suports i amb el last de l'elevat dèficit acumulat els darrers mesos. El diferencial entre el que l'Estat ingressa i el que gasta s'ha multiplicat per cinc i assolirà ja un import de 49.687 milions d'euros (el 4,69% del PIB), segons dades al tancament del juliol. La factura mostra l'impacte de la menor recaptació, però alhora també el sobreesforç de les arques públiques per afrontar la crisi econòmica. No en va, l'executiu ha mobilitzat els darrers mesos uns 25.000 milions d'euros per a mesures anticrisi. Els resultats, però, no són gens evidents.

És la conseqüència, opinen els experts, d'una estratègia mal enfocada. «El Govern ha fet una diagnòsi erràtica des del primer moment, actuant més amb la pancarta que amb el cap i sense afrontar els problemes», destaca el professor d'Economia de la Universitat de Barcelona Gonzalo Bernardos. Segons el responsable de la Facultat d'Economia

Les frases

«EL GOVERN HA FET UNA DIAGNOSI ERRÀTICA DES DEL PRIMER MOMENT DE LA CRISI»

Gonzalo Bernardos
Professor Economia UB

«EL FEIL S'HAURIA D'HAVER DESTINAT A INFRAESTRUCTURES MÉS RENDIBLES SOCIALMENT»

José García-Montalvo
Professor Economia UPF

«L'ACCIÓ DE GOVERN HA ACABAT LLISCANT CAP A UNA FRIVOLITAT SUÏCIDA»

Juan Tugores
Catedràtic Economia UB

de la Universitat Pompeu Fabra, José García-Montalvo, un dels exemples més clars d'això va ser la famosa mesura dels 400 euros de l'IRPE. «Quan Zapatero la va anunciar, ja feia sis mesos que als

ELS EXPERTS CREUEN QUE AL GOVERN HI MANCA UNA ESTRATÈGIA GLOBAL DAVANT LA CRISI

EUA havien pres la mateixa decisió -en el seu cas amb 600 dòlars- i no havia tingut cap efecte positiu. Si es tenia aquest precedent, per què es va tirar endavant aquí?», es pregunta.

VISIÓ DE PAÍS. El que ha mancat en aquests mesos d'actuació davant la crisi, diuen els economistes, és una visió clara dels objectius. Com destaca el catedràtic de la UB Joan

Tugores, «en una crisi, l'única certesa que hi ha és que no se'n surt de la mateixa manera que s'hi ha entrat; falta saber què volem ser de grans». Aquesta és, de fet, una de les principals crítiques que es fa a l'actuació del Govern: la manca d'una coherència, d'un projecte global.

La darrera mesura anunciada pel Govern d'establir una prestació als aturats que han esgotat el seu subsidi és un exemple d'aquesta manera de fer improvisada, sense una reflexió de fons i havent de retocar els paràmetres de la iniciativa al cap de poques hores d'anunciar-la. Oposició i experts creuen que aquest ha estat el tarannà dominant en l'acció de Govern. «Va començar fent coses a cop de pressió i ara ha acabat lliscant cap a una frivolidat suïcida», diu Tugores.

A CURT TERMINI. A part del retorn dels 400 euros de l'IRPE, que va implicar deixar d'ingressar 6.000 milions d'euros, una altra de les partides més importants de l'acció anticrisi ha estat el Fons estatal d'inversió local (FEIL), amb 8.000 milions d'euros més, que ha servit per afrontar petites obres municipals. El resultat d'aquesta factura milionària tampoc no queda gens clar. «Només ha servit per generar contractes temporals i oferir una solució molt a curt termini», diu Bernardos.

El FEIL ha generat nous contractes en el sector de la construcció, un dels més castigats per la crisi i amb menys capacitat per reciclar la mà d'obra. Això és innegable. Però aquests contractes, molt temporals, no han servit per generar confiança en la seva renda futura a aquests treballadors i, per tant, tampoc no s'ha traslladat en un augment del consum per part d'aquestes famílies. «Ha estat llançar els diners, fer forats per després tancar-los. No hauria estat millor invertir-los en infraestructures que en el futur haurien reportat majors rendibili-

Els eixos de l'acció anticrisi del Govern espanyol

400 EUROS Política efectista sense efectes

Va ser una de les promeses electorals més destacades del programa socialista i es pot convertir alhora en una de les decisions que restin més popularitat a l'equip de Zapatero davant l'opinió pública. La mesura va néixer amb polèmica perquè no discriminava entre nivells de renda i, de fet, en deixava fora les més baixes, però, a més, s'ha mostrat totalment ineficaç en l'objectiu que perseguia: incentivar el consum de les famílies. A pesar d'això ha tingut un elevat cost, 6.000 milions d'euros. El Govern ja ha anunciat que no mantindrà aquesta mesura.

FEIL Obres petites per salvar l'atur

El Govern va aprovar el Fons estatal d'inversió local, el FEIL (8.000 milions d'euros), per incentivar l'activitat en el sector de la construcció i reduir l'atur. L'executiu calcula que el FEIL ha generat 169.000 nous contractes. L'objectiu, a més, era donar un cop de mà a les perjudicades arquitectures de l'Administració local i, alhora, beneficiar les pimes, que poden ser més competitives en obres municipals

ELS 6.000 MILIONS DESTINATS AL RETORN DELS 400 EUROS NO HAN SERVIT DE RES

tats socials?», es pregunta García-Montalvo.

L'acció del Govern també ha estat polèmica en l'aplicació dels plans de rescat de sectors determinats. Un dels que més s'han beneficiat d'aquestes partides extraordinàries, el de l'automoció, ha hagut d'esperar mesos per disposar d'un pla d'ajudes directes a la compra i ha perdut posicions respecte del que es feia en altres països europeus.

de petita mida. No obstant això, la mesura també ha estat envoltada de polèmica per l'obligatorietat de destinar una part del pressupost als cartells explicatius sobre el Pla E. El Govern aprovarà una nova partida de 5.000 milions d'euros.

ECONOMIA SOSTENIBLE Injectar diners en els sectors clau

Un dels grans reptes del Govern és potenciar un nou model de creixement econòmic menys dependent de sectors de baixa qualificació com la construcció. Aquest és l'objectiu que es plantejarà en la futura Llei de l'economia sostenible, que inclourà partides importants, com els 20.000 milions d'euros que s'anuncien per a innovació tecnològica i energies renovables, entre d'altres. En la llei s'inclouran les mesures fiscals per impulsar el mercat de lloguer i reduir les desgravacions a la compra d'habitatges a partir del 2011. La llei també preveu expandir el Pla VIVE als autobusos.

Els darrers mesos, l'èmfasi de l'acció de Govern s'ha centrat en sectors més tradicionals, com el de l'automoció, que ha rebut 800 milions d'euros del Fons especial de l'Estat per a la dinamització econòmica (3.000 milions d'euros).

A més, la inoperància de l'ICO ha posat en evidència la precipitació en el disseny d'algunes de les principals línies de finançament obertes a través del banc públic. El resultat ha estat la incapacitat per fer arribar la liquiditat necessària per al manteniment de moltes empreses. Les crítiques acumulades a l'acció de l'ICO, de fet, haurien pogut precipitar la marxa d'Aurelio Martínez i la seva substitució al capdavant del banc públic per part de Josep Maria Ayala (ICF).

No ha estat l'únic canvi en l'equip econòmic del Govern. Zapatero també ha prescindit de Pedro Solbes, que sempre havia posat

FINANÇAMENT**Línies ICO i fons per al sector financer**

Una part important de l'acció de Govern ha anat a ajudar el sector financer amb l'objectiu de reduir les tensions de liquiditat en el mercat. Aquí s'emmarquen el Fons d'adquisició d'actius financers (30.000 milions d'euros) i el Fons per a les fusions de caixes. A més, l'ICO ha posat en marxa nombroses línies de finançament centrades a donar liquiditat a les empreses i amb aportacions al 50% amb les entitats financeres. El funcionament, però, no ha estat del tot eficient i les empreses critiquen que els diners no arriben.

DIÀLEG SOCIAL**Fracàs en el gran pacte d'Estat**

Amb la taxa d'atur més alta de la zona euro i la previsió que els pròxims mesos encara empitjori la situació, el diàleg social s'ha convertit en una de les prioritats del Govern. Amb tot, l'executiu de Zapatero va trigar mesos a convocar patronal i sindicats a negociar i va marxar de vacances amb el fracàs del primer intent i amb fortes i inèdites crítiques a la patronal. Aquesta serà una de les principals assignatures pendents.

l'èmfasi en la necessitat de contenir la despesa, que va substituir per Elena Salgado, amb un perfil més seguidista. El relleu es va completar amb la sortida de David Vegara de la Secretaria d'Estat d'Economia i l'entrada del professor de l'iese José Manuel Campa. Aquest ball de noms tampoc no ha ajudat a sumar una imatge d'estabilitat en la política anticrisi del Govern central.

El president del Govern també ha posat a prova la seva credibilitat en abordar el necessari diàleg social. La convocatòria de sindicats i patronal a negociar es va fer esperar segurament en excés si es

té en compte l'escalada de l'atur, però, a més, el cap de l'executiu no ha estat capaç d'acostar posicions i ha acabat carregant contra els empresaris. En aquest context, la majoria dels actors econòmics creu que manca valentia per assumir un debat que implicarà sacrificis i decisions poc electoralistes. Com millorar la productivitat ha de ser un element clau en aquest debat.

La crítica ha arribat fins i tot des de les mateixes files socialistes. El conseller d'Economia de la Generalitat, Antoni Castells (PSC), reclamava al Govern central en una entrevista a Catalunya Ràdio «agafar el bou per les banyes» per emprendre reformes.

NOU MODEL DE PAÍS. En aquest punt, els experts reclamen un plantejament a fons de cap on es vol anar. «El que no s'està entenenent és que Espanya ha estat vivint per sobre de les seves possibilitats, amb un

EL FRACÀS DEL DIÀLEG SOCIAL POT HIPOTECAR LA SORTIDA DE LA CRISI A ESPANYA

excés d'endeutament; cal reconduir això», destaca Bernardos. De fet, aquests excessos hipotequen en bona part el futur del país, ja que, com apunta Montalvo, quan les economies de la zona euro consolidin la recuperació i el BCE torni a pujar els tipus d'interès, el gros de les famílies hipotecades patirà de nou per la seva renda disponible.

El Govern de Zapatero ultima la futura Llei d'economia sostenible, que haurà de posar les bases per al nou model de creixement econòmic amb l'objectiu d'impulsar la innovació tecnològica i sectors com les energies renovables. L'executiu necessitarà sumar suports a aquest text per salvar la seva estratègia econòmica per als pròxims anys. L'assignatura, però, no sembla fàcil. «El model productiu d'un país no es canvia a cop de decret; el que hauria de fer el Govern no és dir quins sectors han de desaparèixer sinó deixar de crear distorsions afavorint els uns més que els altres», diu Montalvo.

El que resulta evident és que no es podrà reduir l'elevada taxa d'atur sense comptar amb el sector de la construcció, però que alhora no es poden repetir errors del passat inflant aquesta activitat a còpia d'incentius fiscals a la compra d'habitatges.

Quan falten poques setmanes perquè l'executiu porti els pressupostos al Parlament, l'equip de Zapatero té el difícil objectiu de convèncer partits i opinió pública que sap com sortir de la crisi. ■